

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE OKRAJA PTUJ

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: »DOM OF«, PTUJ, Prešernova ulica, soba 19. CER. RACUN: NARODNA BANKA PTUJ 643-90603-3

TELEFON: 143 in 168 — POŠTNI PREDAL: PTUJ

Leto II. — Štev. 33

Izhaja tedensko

Ptuj, 18. novembra 1949

Mesečna naročnina din 14.—

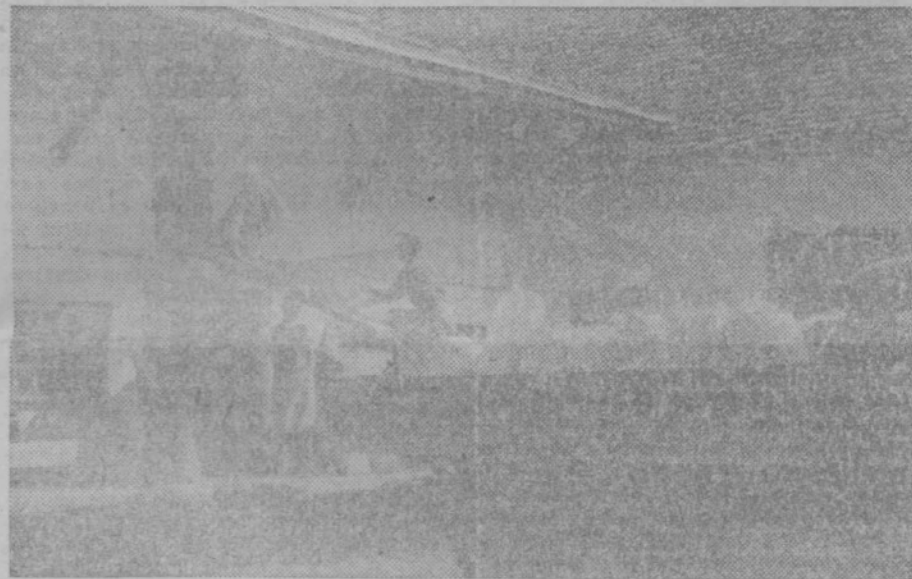
Cenz din 3.—

Okrajna podjetja izpolnjujejo plan

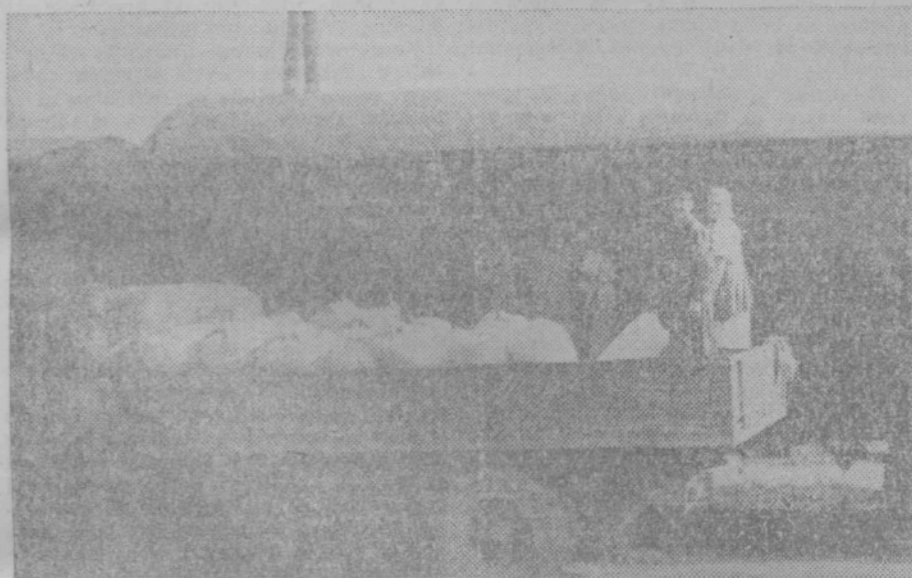
Okrajni mlin v Ptuj na Sp. Bregu je izpolnil plan 10. novembra

Okrajni mlin na Sp. Bregu

Moko nakladajo za potrošnike

Vagonske pošiljke za industrijske centre

Pod Upravo okrajnih mlinov Ptuj spadata dva mlinska obrata št. 1 in št. 2.

Storilnost teh dveh obratov zadošča, da se krije potrebe po mlevskih izdelkih za mesto Ptuj, najširšo okolico kakor tudi, ako je potreba, za druge okraje po Sloveniji.

V letu 1949 so se mlinci morali boriti z različnimi težavami, kakor pomanjkanjem delovne sile in prevoznih sredstev. Zato je bilo treba trdo prijeti za delo, da bi se dosegel predvideni letni plan. V prvem polletju je proizvodnja zaostajala za predpisano količino izmetaja, ker so se k prej opisanim težavam glede pomanjkanja delovne sile in prevoznih sredstev pridružile še druge okolnosti, katere so zelo ovirale polno obratovanje. To so bile stalna popravila v mlinih, v katerih so nekateri stroji bile že precej izrabljeni, kakor tudi pomanjkanje dovoljnih skladiščnih prostorov. Največje skladišče na ptujskem gradu pa je glede ureditve bilo zastarelo, brez dvigala in električne energije. Tako je samo to največje skladišče ob času velikih dovozov žitaric začetkom leta zaposlovalo 300% več delavcev, kot če bi bilo mehanizirano. To prekomerno trošenje delovne sile v tem skladišču je često povzročalo motnje v samem obratovanju, ker so se vsled pogostega pomanjkanja delovne sile često morali jemati ljudje iz mlinov.

V juliju tega leta so pristopili k odpravi glavnih motenj normalnega obratovanja mlinov.

V mlinih se je v mesecu juliju izvršilo generalno popravilo in premonata strojev.

V žitnico na ptujskem gradu se je napeljala elektrika. Elevator so v roku 10 dni postavile Mestne obrtne delavnice, zunanja dela pred žitnico je pa izvršilo Remontno podjetje Ptuj. Tako je mogoče sedaj v tem skladišču vskladiščiti dnevno s par delovnimi močmi ogromne količine žit. Kapaciteta elevatorja, ki mu strežeta dva delavca, je pa 15.000 kg na uro.

S temi investicijami in poboljšanjem obratovanja se je delo vskladiščanja mnogo olajšalo in pocenilo, a vsled popravil se je tudi proizvodnja samih mlinov znatno povečala.

Da se doseže ta uspeh, so se najbolj trudili mlinarji, ki so dostikrat žrtvovali prosti čas ter delali tudi po nedeljah, samo da dosežejo postavljeni cilj. Od teh so najboljši Zabavnik Stanko, Korosec Alojz, Benček Stefan, Rajh Alojz in Horvat Vinko.

Pa tudi delavci v skladiščih in odvozu izdelkov niso hoteli zaostajati: to so Stajner Miha, Primožič Marija, Podgoršek Franc, Stumberger Terezija. Um.

Volitve v krajevne ljudske odbore ne bodo izvršene brez spopada s sovražniki ljudske oblasti

Dva in dvajset dni je še do volitev 11. decembra t. l. v krajevne ljudske odbore, medtem ko je 24 dni od razpisa volitev dalje že za nami. Tlik nad polovico porabljenega ali zgubljenega časa priprav za volitve je mogoče objektivno premo-triti položaj na terenu v ptujskem okraju ter oceniti, v koliko so ali niso pri-prave sigurna opora za manifestativno izvedbo in v koliko vplivajo material-ne razmere v vaseh na zavest volilcev ter na njihovo volilno pripravljenost.

Po dosedanjih pripravah so najbolj izraziti pojavi, da se sklicujejo sestanki v centru KLO, da se volilci sestankov udeležujejo v malem številu in da se je razširila parola, da žene pri volitvah ne bodo sodelovale.

Tem pojavom je lahko izpodkopal temelje, ker ti niso postavljeni na mate-rialne pogoje niti na zavest delovnih ljudi v okraju.

Vrste nešteti sestankov tekom zad-njih dveh let na sedežih KLO so se po nekoč udeleževali samo poljski delavci, posestniki in kmetje, ki so sproti iz-polnjevali državljanske obveze, druge pa popet samo kmetje, ki so pričakovali od sestanka do sestanka, da se bo dalo s kritiko oblastnih ukrepov znižati ob-veze. Kjer so se sestankov udeleževali vsi funkcionarji oblasti in množičnih organizacij skupno z množico, so se-stanki dosegli svoj namen, toliko prej, če so se sestankov in zborov volilcev udeleževali zvrst domačih tudi dobri politični aktivisti OLO in Okrajnega odbora OF.

V krajih, kjer je danes na sestankih slaba udeležba, ni mogoče iti mirno mi-mo ljudi, ki so jim oblastni ukrepi osla-bili gospodarske položaje, niti mimo ljudi, ki jim je birokratični centralizem izpodkopal zaupanje v pravičnost KLO in množičnih organizacij.

Ni čudno, da ne pridejo na sestanke špekulanti, ki vidijo v dobrih ljudskih odborih najbližjega kontrolorja njihove gospodarske moči. Na sestanke ne pri-dejo poedince, ki se uspravajo v upanju, da bo zunanje politični položaj preprečil dokončni razkroj njihovega gospodar-skega položaja in ki širijo parolo, da žene ne bodo volile. Ti škodljivci za-držujejo tudi ostale poštene vaščane, da ostajajo v času sestankov doma, četudi sicer radi odhajajo na sestanke.

Zaskrbljeni moramo biti za ljudi, ki so bili doslej dobri predstavniki ljudske oblasti, za ljudi, ki trpijo posledice biro-kratizma in za kmetijske delavce, ki se še niso izkopali iz gospodarskega vpliva vaških politikov. Ta zaskrbljenost pri-haja najbolj do izraza z veliko razširit-vijo števila volivnih enot, kar pred-stavlja razbitje vplivnega področja špe-kulantskih poedincev in uveljavitev za-vesti delovne množice pri izbiri pred-stavnikov krajevne ljudske oblasti. Ravno zato poskušajo v poedinih vaseh sklicevati skupne sestanke mesto ses-tankov po volivnih enotah. V razširitvi števila volivnih enot so spoznali zraven zglede utrditve demokratičnosti ljudske oblasti tudi zaostrite borbe proti svo-jemu špekulantskemu vplivu, zato po-skušajo prikriti in zvito vplivati na iz-vedbo volitev. V ženah vidijo neizpros-ne borce za boljše življenje in prav take kritike, zato jim res ni prav, da bi žene kandidirale. V resnici se bo zgodilo obratno. Na kandidatih listah je 20% žen in deklet, ki bodo tudi izvoljene.

Prednje je potrdila dosedanja praksa na sestankih v Spuhlji, Marjeti, Kicarju, Grajeni, Leskovcu, Slatini in Stopercih, kjer bodo volili skupno 140 kandidatov, na sestanke pa je prišlo doslej skupno 280 ljudi. Pri tem ni mogoče valiti krivde na dosedanje odbornike KLO in množič-

nih organizacij, niti na slabo zavest množice, temveč edino na posameznike, ki so s pomočjo svojega gospodarskega položaja vplivali na zavest okoliškega ljudstva in na delo odborov, kar ima občutne posledice. Učitelj Čič Albin na Polenškaku tokrat ni mogel prikriti svoje nenaklonjenosti ljudstvu. Za sestanek ni pustil vstopa v šolo, zato so se ljudje razšli, ne da bi se vršili setanek. Če izvršijo nalogo obveščevalci, je ne opravi kdo drugi in posledice so vedno iste: ljudje se upravičeno razburjajo, uspeh pa izostane in ga je drugič težje doseči.

Množični sestanki na vseh voliščih bodo šli končno s predlogi in kritiko v so globino, iz katere bodo tudi izrinje-ni poedinci, ki so v tej globini ustvar-jali zmedo in nezadovoljstvo ter zavirali razvoj, ki ga hoče naše ljudstvo in ki vanj vlaga vse napore, da bi ga čim-preje doseglo.

Pri bodočem delu za volitve in pozneje je nujno vztrajati na načelu čim širšega sodelovanja z množico, ker bo edino na ta način delavcem, kmetom in delovnim inteligentom mogoče uživati osnovne prednosti široke ljudske demokracije, na drugi strani pa razgaljevali napake birokratizma, ki so dušile materialni razvoj in zavest socializmu predanih ljudi. Naše delovno ljudstvo ni prene-halo biti skromno in pošteno, zato se tudi ne bo nikoli sprijaznilo z nobeno obliko protiljudskega delovanja in biro-kratizma, temveč bo ostalo s temi v stalnem in neizprosnem spopadu.

Volitve 11. decembra t. l. bodo dokaz vsem svobodoljubnim narodom v svetu, kako cenijo svojo ljudsko oblast delavci, kmetje in delovni inteligenti, ki jih vodi CK KPJ s tov. Titom na čelu. Te volitve bodo dokaz sovražnikom razvoja malih narodov, da se CK KPJ in tov. Tito opirata v sedanji poštenu borbi proti revizionistom marksizma-leninizma na poštene in predane ter revolucionar-ne predstavnike ljudske oblasti na va-seh in v obratih in da se ti zavedajo časti, da so z ljudstvom ob strani CK KPJ ter tov. Tita v dnevih borbe resnice proti lažem in klevetam in v dnevih, ko ves svet občuduje 15 milijonske jugo-slovanske narode v junaškem zadržanju proti vsem poskusom Informbiroja. Zato je treba v volivnih predpripravih one-mogočiti vse pojave, ki bi jemali na-šemu ljudstvu in njegovemu vodstvu čast in ugled borcev za suverenost malih narodov.

V. J.

Nu Polenškaku je uspelo predvojaško logorovanje

Na Polenškaku je bilo v tednu med 7. in 13. novembrom logorovanje predvo-jaške vzgoje. Udeležba je bila 100 od-stotna. Največ je bilo teoretičnih preda-vanj, ostali čas pa je bil uporabljen za praktične vaje.

Na logorovanju so se izkazali mladinci tov. Čagran Franc, Slana Jože, Pluško Jože. Ob koncu logorovanja so imeli ob-vezniški zaključni večer.

Važnosti predvojaške vzgoje ni do-umel krajevni ljudski odbor, zato tudi ni dal napraviti lesenih pripomočkov.

Sadna sušilnica ni dovršena, da bi sušili sadje

V Cirkulanah stoji že nad deset let sadna sušilnica, v kateri je bilo v letu dograditve posušenega 50.000 kg sadja in nakuhana slivova marmelada. Ko je bila sadna letina, so trdi iz drugih kra-jev, vozili sušiti sadje v Cirkulane. Le-tos ni bil posušeno niti kg sadja, čeprav za je bilo veliko. Vihar je znižal s strehe opeko, da izpirajo naevi potranost ostrešja. Postavljeni podajšek zidu in za ostrešje natesani les tudi nista po-krita. Ob pomanjkanju čista odgovorno-sti funkcionarjev kmetijske zadruge v Cirkulanah nastaja na sušilnici škoda, ki sicer ne bi bila potrebna.

Vprašamo se, kako bo napravljen ko-nec temu brezčutnemu odnosu do za-družne imovine, če se za to ne zavzame niti KLO, niti upravni in nadzorni odbor kmetijske zadruge?

Z.

Tudi mladinska organizacija ptujskega okraja mora prinesiti svoj delež pri volitvah v KLO-je

V času, ko se vse naše ljudstvo pri-pravlja na volitve v KLO, je dolžnost vseh mladinskih vodstev, kot slehernega člana LMS, da bo pri pripravah za do-bro izvedbo volitev čim več doprinesel. Mladina naj v času predpriprav na vo-litve aktivno sodeluje na zborih voliv-cev, kjer naj posega v diskusijo pri oceni dela KLO, naj da svoje predloge za delo in sprejema konkretne obvez-nosti za uresničitev sprejetih nalog. Prav tako mora tudi mladina skrbeti, da bodo za kandidate KLO prišli res dobri, pošteni in ljudstvu predani ljudje, ki so svoje obveze do države izpolnili in ki so pripravljeni, delati v interesu skup-nosti. Mladina naj tudi sodeluje pri pre-gledu volivnih spisov, pred vsem pa mora skrbeti, da bodo v volivni imenik vpisani vsi mladinci in mladinke, ki so dopolnili 18. leto starosti.

Mladinska organizacija mora biti v pripravah volitev v KLO najboljši po-močnik in opora Osvobodilne fronte pri izvajanju vseh nalog, ki se v tem času pred njo postavljajo. Zaradi sodelovanja in koordinacije dela med množičnimi organizacijami so pri vseh odborih OF formirani posebni odbori zastopnikov vseh množičnih organizacij, ki bodo vodili vse politične priprave za volitve in usmerjali vse agitacijsko propagand-no delo. Pri tem mora tudi mladinska organizacija vsestransko sodelovati. Za-to morajo vsi aktivni temeljito preštu-dirati »Zakon o ljudskih odborih«, ki bo izšel v »Mladinskem aktivu«. Povezani

Okrajni mlin v Središču je iz-polnil plan v ponedeljek, dne 14. t. l.

*

Okrajni premogovniki Sodinci—Vičanci so izpolnili letni plan iz-kopa dne 15. nov. t. l.

*

Okrajno avtoprevoznništvo v Ptuj je obvestilo 12. nov. t. l. OK KPS v Ptuj, da je izpolnilo letni plan avtoprevoznništva za leto 1949 v prevozu tovora v tonah 72 dni pred rokom.

Okrajni komitej LMS Ptuj.

Kolektiv Tovarne glinice in aluminija v Strnišču je izvršil tekmovanje na čast konference Oblastnega komiteja KPJ v Mariboru

Na pobudo kolektiva Tovarne glinice in aluminija v Strnišču so na vseh delovnih mestih organizirali brigadni sistem dela po Sirotanovičevem načinu. Organizirali so 32 brigad in sicer strojne, mizarske in elektrodelačne, montaža vodovoda, montaža separacije, montaža dekompozicije, transportne kolone, progojne skupine itd.

Na čast Oblastni partijski konferenci KPS v Mariboru je kolektiv izvršil štiridnevno tekmovanje.

V celoti je tekmovalo 32 brigad na vseh delovnih mestih podjetja. Najboljše rezultate sta dosegli brigadi pri montažiranju dekompozicije. Zadali sta si nalogo, da bosta v 4 dneh postavili komplet 1000 kubikmetrski rezervoar, za katerega so prej porabili 8 dni. To nalogo so častno izpolnili. Obe brigadi, t. j. Jurenčeva in Jančičeva, sta presegli normo za 60%. Tretje mesto je zasedla brigada v strojni delavnici pod vodstvom brigadirja tov. Kokol Antona, ki dela na preciznih orodnih strojih razna komplicirana dela. Brigada Kokol A. je presegla normo za 26 odstotkov. Poleg tega je tov. Kokol kot brigadir racionalizator te brigade izdelal v času tekmovanja delilno glavo za rezkalni stroj, kateri bi moral dobiti že leta 1947 iz Čehoslovaške. Tov. Kokol je s svojim poštvovalnim delom prilani naš državi na devizah za ca 60.000 dinarjev.

Nadaljnje brigade so dosegle sledeče rezultate: Brigada Sagadin Jožeta je presegla normo za 20 odstotkov, brigada Skok Jožeta za 16, brigada Šerbela Bogomirja (kleparska) za 41, brigada Mojzer Milana (mizarska) za 9, brigada Draškoviča (na montaži) pa je presegla

normo za 8 odstotkov. Tudi ostale brigade so dosegle dobre rezultate.

Nadalje so brigade tekmovale v sami disciplini, kvaliteti dela in katera brigada bo opravila največ prostovoljnih ur za KP. Na podlagi tega tekmovanja so se brigade razvrstile po sledečem vrstnem redu: Brigada Jurenec Franca 349,2 točk (dekompozicija), brigada Jančič Alfreda 347,4 (dekompozicija), brigada Kokol Antona 327 (strojno-ključavn.), brigada Sagadin Jožeta 320,4 (vodovodna), brigada Knez Jožeta 312,1 (ključavničarska), brigada Mojzer Milana 312 (mizarska), brigada Skok Jožeta 311,7 (kovaška), brigada Draškovič Antona 308,8 (separacija), brigada Šerbela Bogomirja 304,5 točk (kleparska).

Karakteristično je to, da je brigada tov. Kokol Antona dala povod za več izvršenih prostovoljnih ur za KP, saj so v času tekmovanja delali do 8 ure zvečer.

V soboto dne 12. nov. so na sestanku kolektiva razglasili rezultate tekmovanja, podelili prehodno zastavico brigadi tov. Jurenca. Celotni kolektiv tovarne pa se je obvezal, da bo brigadni sistem dela na vseh področjih izpopolnil in da se bo tekmovanje vršilo nenehno naprej in postalo stalen sistem dela.

S temi rezultati je hotel kolektiv Tovarne glinice in aluminija dokazati, da ga nikakor ne omajajo še tako nesramne klevete informbirojevskih držav na čelu s SZ. Še bolj trdno in odločno bo dokazal z delom, da smo na pravi poti v socializem in da bomo premagali vse težave, ker imamo našo herojsko KP, ki ji načeljuje priljubljeni maršal tov. Tito!

K. F.

Okrajna zveza kmetijskih zadrug v Ptuj je imela občni zbor

V torek, dne 15. nov. t. l. se je vršil v Ptuj v sejni dvorani MLO redni občni zbor Okrajne zveze kmetijskih zadrug v Ptuj.

Občni zbor se je začel z dve in pol urno zamudo. Uvodoma je bivši predsednik zveze tov. Belšak Franc govoril o delu zveze v gospodarsko političnem pogledu ter o nalogah, ki so postavljene pred zvezo v bodočem poslovnem letu v zvezi z rekonstrukcijo kmetijstva. Poročilo nadzornega odbora je dal tov. Kolarič Ciril nato pa je bilo prečitano obsežno poročilo zvezne revizijske komisije iz Ljubljane, ki je v letošnjem letu pregledala celotno delo Okrajne zveze kmetijskih zadrug od njene ustanovitve. Iz poročila so bili razvidni uspehi in nedostaki dela okrajne zveze v preteklem obdobju. Občni zbor je pokazal nujnost ažurnosti knjigovodstva blagovnega in finančnega prometa, ker je na podlagi tega možno v vsakem trenutku ugotoviti aktivna in pasiva obsežnega gospodarskega organizma kot je okrajna zveza, kakor tudi vsake druge ustanove ter ob pravem času izvesti potrebne ukrepe v svrhu uspešnega razvoja.

Kmetijske zadruge podočja v preteklem letu niso pokazale zadovoljive aktivnosti. Z odkupom po obvezni odpladi nezajetih kmetijskih pridelkov, odpadkov, ki so velike važnosti za naše gospodarstvo, ker predstavljajo važen izvor surovin ter raznih plodov, ki služijo industriji ter pridobivanju zdravil (želod, češmin, zdravilna zelišča itd.) in drugo, bi kmetijske zadruge lahko našle široko polje delovanja in možnosti, uravnovesiti svoje bilanco. Kjer se je upravi odbor zavedal teh možnosti in potreb, je kmetijska zadruga imela dovolj dela in nameščenci v trgovini niso postopali okrog, ne vedoč kaj bi delali. Sedaj so v tem postavljene stvari na svoje mesto in je upati, da se prednje napake in bo do več ponavljale.

Po poročilih je v diskusiji prišla do izraza potreba, da se trgovinski nametščencem po kmetijskih zadrugah plača njih delo po storilnosti, kar odgovarja naši socialistični stvarnosti in prizadevanju po zajetju čim večjih količin produktov, kar bo na drugi strani tudi spravilo bilanco KZ v aktivno.

Sledile so volitve upravnega odbora zveze. Izvoljeni so bili sledeči tovaršaji: Voda Maks, Rajšp Janez, Kelc Vinko, Geč Jakob, Čeh Olga, Goršič Vlado, Drole Viktor, Grafi Franc, Kunest Matija, Možina Ivan in Ozmeč Gustav. Za predsednika je bil izvoljen tov. Voda Maks. V nadzorni odbor so bili izvoljeni: Šeruga Jože, Majcen Ivan, Furman Slavko, Dolinšek in Belšak Franc.

Po odobritvi višine kreditov, do katerih se sme zveza zadolžiti ter po slučajnostih, v katerih je bilo sproženih več dobrih predlogov za zboljšanje notranjega dela zveze, je bil občni zbor za ključen.

Gruškovje je vzgleden primer v organizaciji izobraževalnih tečajev

Od 40 planiranih tečajev je do 15. novembra začelo delovati 15 izobraževalnih tečajev, v kratkem pa jih bo začelo delovati še 12. Tečaje obiskuje 474 tečajnikov. Vseh prijavljenec po dose-
danih poročilih je nekaj čez 700.

S tem smo našo obvezo II. kongresu Ljudske prosvete Slovenije izpolnili le 50%. Vzrok je v tem, da povsod niso pristopili z vso resnostjo k pripravi in pridobivanju tečajnikov. Največ tečajnikov je pridobila mladinska organizacija — po dosežanih podatkih 520, dočim se organizacije OF, AFŽ in druge ne zavedajo važnosti izobraževalnih tečajev in so šle vse priprave mimo njih. S tem še ni vse storjeno, če so zastopniki množičnih organizacij vključeni v krajevne komisije, ampak morajo s svojo aktivnostjo pri pridobivanju tečajnikov med članje svoje organizacije doprinesiti čim več za uspeh tečaja.

Lep uspeh so dosegli v Staršah, kjer je tečaj začel delovati že 3. novembra. Predhodno so izvedli široko akcijo pridobivanja tečajnikov. Pri tem so pomagale vse množične organizacije, posebno pa sindikalna podružnica industrijske ekonomije TAM. Prvikrat je prišlo na tečaj 25 tečajnikov, danes pa jih je že 45. Obvezali so se, da bodo število še povečali. Mnogo zaslug pri tem ima tov. Štrobelj Viktor, šolski upravitelj, ki je obenem tudi vodja tečaja.

V Cirkulnah obiskuje tečaj 62 tečajnikov, predvsem mladincev in mladink. V Zavrču so skupno s sindikalno podružnico na drž. posestvu pridobili 45 tečajnikov. Obvezali so se pa, da bodo dvignili število tečajnikov na 80. Lepo napreduje delo v Leskovcu, kjer obiskuje tečaj zaenkrat le 14 mladincev in mladink, ki se bodo potrudili, da bodo v te

čaj pritegnili še ostalo mladino in tudi odrasle.

Tečaji so se pričeli tudi v Vitomarcih, Grajeni, Veliki Nedelji, Hamu, Lovrencu na Dravskem polju in drugod.

Lep primer, da se da tečaj organizirati tudi v najbolj zakotni vasi, je tečaj v Gruškovju. Kljub slabim terenskim prilikam in pomanjkanju primerne obleke in obutve obiskuje tečaj 13 mladincev in 1 član sindikata. Ta tečaj je lahko za vzgled vsem v ptujskem okraju. Samo več poštvovalnosti in dobre volje — pa gre.

Grajanja vredno je delo krajevne komisije v Ormožu, kjer so pridobili za tečaj le 5 tečajnikov. Vse delo je opravljala tov. Tomšičeva. Ni dobila nobene pomoči od frontnih organizacij, ki mislijo, da je to izključno delo učiteljev. Naj si Ormožanci vzamejo za vzgled Gruškovje.

Tudi v Podgorcih in Destrniku niso podvezli nobenih ukrepov za ustanovitev tečaja, čeprav imajo vse možnosti.

V Podlehniku so pridobili za tečaj 16 mladincev in 3 člane OF, večinoma iz zadrugne ekonomije. Sindikalna podružnica na drž. posestvu se je obvezala, da bo pritegnila v tečaj tudi 40 svojih članov, vendar pa še tega do sedaj ni storila. Tako tečaj še ni pričel z delom.

V Trnovski vasi so pridobili 50 tečajnikov, predvsem iz KOZ in bodo v kratkem začeli z delom. Na področju šolskega okliša, kjer sta dve KOZ (Gorišnica in Moškanjci), niso uspeli pridobiti zadrugnikov v tečaj. Prepozno so začeli s popularizacijo tečaja in so tako ostali brez tečajnikov.

To je nekaj ugotovitev dobrih in slabih primerov delovanja izobraževalnih tečajev. Potrebno je, da od sedaj frontne organizacije posvetijo več pažnje delu

Sodelovanje frontnih organizacij pri volilnih pripravah

Navodila okrajnega sekretariata OF vaškim in krajevnim odborom OF

Vaškim in krajevnim odborom OF je poslal Okrajni sekretariat OF navodila v zvezi z volitvami v krajevne ljudske odbore.

1. a) Vsi odbori OF naj se takoj po-
zanjajo, če je že sestavljen predlog
za kandidate za novi KLO in kakšni so
kandidati.

b) Če še ni sestavljen predlog za kan-
didate, ga je treba takoj sestaviti. V to
svrhu skliče sejo vseh odbornikov mmo-
žičnih organizacij in oblasti (OF, LMS,
AFŽ, ZB, KLO itd.).

c) Predvidite kandidate in njihove na-
mestnike, sokandidate in njihove na-
mestnike. Ta predlog bi morali poslati
okrajni volilni komisiji v Ptuj naj-
pozneje do 17. t. m.

č) Okrajna volilna komisija bo pre-
gledala predloge in ugotovila, če je bil
kdo od predlaganih kandidatov kazno-
van, naka bo potrdila predloge. Takol
po prejemu potrjenih predlogov skliče
sestane po volilnih enotah in uredite
vse potrebno.

2. Na predvolilnih sestankih po eno-
tah razpravljajte o zakonu o ljudskih
odborih, o delu dosedanjega odbora, o
novih kandidatih in o delu bodočega od-
bora KLO. Na teh sestankih tudi zberete
podpise predlagateljev za kandidate, na-
mestnike in sokandidate.

3. Preglejte volilne imenike in vne-
site imena mladincev in mladink, ki so
dopolnili 18. leto. Iz imenikov izbrišite
vse ljudi, ki so bili zaprti, ali na kak
drug način upravno kaznovani.

4. V »Našem delu« so bile objavljene
obveze za tekmovanje, ki so bile spre-
jete na okrajnem plenumu OF. Na pod-
lagi tega nam pošiljajte tridnevna po-
ročila, ki naj vsebujejo sledeče točke:

1. Število sestankov po volilnih eno-
tah in udeležba na teh sestankih.
2. Število sestankov po vaseh in ude-
ležba na teh sestankih.
3. Število sestankov po KLO in ude-
ležba na teh sestankih.
4. Ime okrajnega aktivista OF, ki se
je udeležil vašega sestanka.
5. Število novih članov OF, ki so bili
sprejeti na sestankih.
6. Število aktivov, ki so bili ustanov-
ljeni pri VOOF.
7. Število članov OF, ki so vključeni
v izobraževalne tečaje.

Pionirji bodo srečano proslavili „29. november“

Vstopim v pionirsko sobo. Pionirji so
že zbrani, ocenjevalna komisija, sestav-
ljena iz pionirjev in pionirskih voditel-
jev, zaseda prostore.

Literarni krožek bo prvi nastopil v
tekmovanju. Danes bodo izbrani naj-
boljši pionirji z najboljšimi točkami za
proslavo 29. novembra. Iz vsake čete je
izbran najboljši pionir, iz vsake čete je
predlagan najlepši sestavek, ki opisuje
NOB. Vsi bodo tekmovali medseboj. Na
enak način bo prišel odred do najlepše
deklamacije in do najboljše recitacije.

V dramskem krožku že dalj časa ži-
vahno pripravljajo. Najprej so člani
krožka prečitali razne igrice, potem so
si na skupnem posvetu končno izbral
eno. Skupno so se posvetovali, komu
bo najbolj odgovarjala katera vloga, ka-
ko bodo oblečeni, kje bodo našli in ka-
ko ustvarili potrebno dekoracijo s po-
močjo risarskega krožka. Danes bodo
tudi to igrice predvajali, se pogovarjali
o nedostatkih in eventuelni izmenjavi vlog.

Pevski zbor marljivo vadi pesmice, ci-
fih bo uporabil v prikazu NOB. Sestav
ima naslov: S pesmijo skozi vetajo va-
rodov. S pevskim zborom sodeluje orke-
ster, ki jih bo spremljal s harmonikami.

Folklorna grupa se uči 6 narodnih ko-
iz 6 republik, da bo tako prikazala brat-
stvo in edinstvo naših narodov.

Risarski krožek riše že dalje časa na-
rodne noše in prizore iz borbe. Ti izde-
ki bodo služili za dekoracijo dvorane in
odra.

Celo modelarski krožek ima polne ro-
ke dela. V obliki reliefa bodo izdelali
grbe vseh republik iz gline in jih pobar-
vali.

V tem odredu je kulturno-prosvetno
delo res razgibano.

Točno ob določeni uri zazvonj zvonec,
tov. načelnik odreda Marjan objavi po-
men današnjega tekmovanja. Komisija
bo izbrala najboljšo, kar so pripravile
posamezne čete, kritično bo premostrile
ostale točke.

Najboljše čita pionirka Majda iz 2.
čete, lepo naglašja, spuša in dviga glas
ob čitanju članka »Sutjeska«, ki ga je
predlagala 3. četa. Članek prikazuje mo-
mente slavni dni naše osvobodilne bor-
be. Navdušeno ploskanje pionirjev je
pohvala in priznanje. Enoglasno izberejo
pionirji njo kot najboljšo, pozneje pa
tudi sestavek, ki ga je čitala, za najpri-
mernejši.

Drugače je z deklamacijami. Pevče
bojzljivo nastopajo pionirji, govori je
enoličen, brez izraza zdrdrjo naučene
pesmi. Tu bo potrebno še piljenje, po-
pravljanje, več poudarka mora biti na
izražanju. Zato izbere komisija vsa-
sko najboljšo pesem, ki jo bo treba še

izobraževalnih tečajev in nudijo krajevnim
komisijam več pomoči. Predavatelji
morajo s svoje strani vložiti vse sile, da
bodo snov podajali pravilno, ker je pred-
vsem od tega odvisen uspeh tečaja.

Z intenzivnejšim delom in doseženimi
uspehi bom najlepše počastili II. kon-
gres Ljudske prosvete Slovenije. R. I.

8. Število opravljenih prostovoljnih
delovnih ur.
9. Število ljudi, ki so odšli v indur-
strijo.
10. Število ljudi, ki so odšli v frontne
brigade.
11. Število novo ustanovljenih lokalnih
podjetij.
12. Število odbornikov OF, ki so se na
novo vključili v kmetijsko obdelo-
valne zadruge in zadrugne ekono-
mije.
13. Pojasnilo o pripravah ustanovitve
kmetijske obdelovalne zadruge.
14. Število žen in mladincev, ki kandi-
dirajo za odbornike KLO.

Prvo poročilo nam pošljite do 18. no-
vembra.

Vsi sekretarji OF bi se morali zglasiti
pri okrajni volilni komisiji (OLO —
II. nadstropje) najpozneje do 17. novem-
bra zaradi potrebnih pojasnil.

Odbori OF, povežite se s KLO zaradi
sodelovanja pri volilnih pripravah.

Vaški odbori OF, poskrbite za to, da
do 20. novembra poravnana in nam
nakazana vsa zaostala članarina ter da
bodo plačane članske izkaznice, v kol-
kor še to ni storjeno.

Iz pisarne okrajnega sekretariata OF.

S prve letošnje mladinske konference na ptujski gimnaziji

Sele po dveh mesecih pouka se je vr-
šila prva letošnja mladinska konferenca
mladine ptujske gimnazije. V petek, 11.
t. m. so se dijaki-mladinci zbrali v ri-
salsnici, kjer naj bi začasni komite po-
ročal o dvomesečnem delu, kjer naj bi
se izvolil nov gimnazijski komite in kjer
naj bi določili, kašno bo delo ptujskih
srednješolcev v tekočem šolskem letu.
Konferenci so prisostvovali tudi zasop-
nik Obl. O LMS, zastopnik CK LMS in
profesorji.

Predsednica začasnega komiteja je
imela izčrpen referat o delu in nalogah
ljudske mladine na šoli. V uvodu je go-
vorila o politični situaciji v svetu v zve-
zi z Informbirojem. Nato je ožigosala
slabo delo lanskega komiteja in o po-
sedicah tega. Poudarila je, da mora biti
delo komiteja, ki bo izvoljen, takšno, da
bo popravil vse posledice slabega de-
la lanskega komiteja. Seznanila je še na
koncu svojega referata mladino o stroju
organizacije na gimnaziji: vsak razred
bo tvoril en mladinski aktiv, vodstvo
nad vsemi aktivni pa ima gimnazijski ko-
mite. Ta sistem se je doslej na vseh
srednjih šolah še najbolj obnesel.

Po referatu je začasni komite predla-
gal plan dela za tekoče šolske leto, ki
so ga navzoči z odobravanjem sprejeli.
Poglavitne točke načrta so: Mladinska
organizacija na šoli se mora še bolj utr-

dit. Zato je potrebno pravilno politično
vzgojno delo. Studij se bo vršil po pla-
nu CK LMS-a o politično-ideološki vzgo-
ji mladine na šolah redno vsaj 14 dni.
Na sestankih aktivov se morajo obrav-
navati problemi razreda, biti mora kri-
tika in samokritika. Okrajni komite LMS
v Ptuj nudi mladinski organizaciji na
gimnaziji vso pomoč pri njenem delu.
Za pomoč slabim dijakom bodo delovali
učni krožki. Mladinska organizacija bo
nudila vso pomoč pionirski organizaciji.
Uspesobila bo na seminarjih pionirske
voditelje, ki bodo dali pionirski organi-
zaciji pravilno obliko dela. Med pionirji
se mora izboljšati disciplina in učni
uspeh. Izvedena bodo tudi pionirska tekm-
ovanja v fizikulturi in šahu. Najobsež-
nejši plan ima kulturno-prosvetno dele.
To se razvija v okviru MKUD-a »Ivana
Cankarja« (ki svojega neuspeha občne-
ga zbora še ni ponovil), ki obsega dra-
matsko, recitacijsko, glasbeno sekcijo,
risarski krožek in pevski zbor. Dramatska
sekcija bo do polletja naštudirala eno
dramsko delo; imela bo tudi predavanja
o tehniki igre. Recitacijska skupina bo
vršila deloma tudi vlogi literarne dru-
žine, ki je na gimnaziji ni. Glasbena sek-
cija bo do polletja pripravila nekaj kla-
sičnih in narodnih glasbenih del. Risarji
bodo pripravili material za azstavo, pev-
ski zbor pa se bo pripravil za proslavo
80letnice gimnazije, ki bo ob polletju. —
Gimnazijski fizikulturni bodo v krat-
kem ustanovili svoje telovadno društvo,
medtem, ko je gimnazijski klub Ljudske
tehnike že ustanovljen in deluje v njem
radioamaterji, avto-moto krožek in mo-
delarji, ki se vsi pripravljajo na osnovne
tečaje.

Po sprejetju plana je sledila diskusija,
v kateri se posamezni referati v začas-
nem komiteju še posebej govorili o sv-
jem delu. Zastopniki posameznih razred-
nih aktivov so tudi izločili svoje proble-
me. Osmi razred je napovedal tekmo-
vanje VI. in VII. razreda, ki sta ga spre-
jela, in sicer v učnem uspehu in disciplini
in fizikulturi. Zastopnik CK LMS in to-
varši ravnatelji sta še govorila o tem,
kaj danes pričakuje od srednješolske
mladine naše ljudstvo in Partija.

Konferenca je po diskusiji sprejela
sklepe, s katerimi se v glavnem obve-
zuje, da bo izpolnila sprejeti plan in da
bo učni uspeh glavna skrb mladinske
organizacije na šoli.

Kandidacijska komisija je nato objavila
rezultate volitev. V glavnem je bil odo-
bren začasni komite razen nekaj izjem.
Za predsednika je bila izvoljena tova-
rišica Bartol Cvetka.

Na koncu je mladina poslala CK LMS
v Ljubljano resolucijo, v kateri pravi:

Z naše prve mladinske konference
vam pošiljamo iskrene pozdrave. Prav-
kar smo pregledali naše dosedanje delo
in smo ugotovili mnogo napak in po-
manjkljivosti. Stanje na naši gimnaziji
je bilo predvsem v pogledu discipline in
učnega precej slabo. Skupno s sekretarji
aktivov in komitejem pa bomo odpravili
vse te slabosti in vpostavili na šoli trd-
no mladinsko organizacijo. Sklep naše
konference je, popraviti vse dosedanje
napake in vršiti vestno nalogo, ki jo bo
pred nas postavila mladinska organizaci-
ja in šola, kajti zavedamo se, da bomo
le z učenjem doprinesli pričakovani delež
k izgradnji socializma pri nas.

Naj živijo Centralni komite Komunistič-
ne partije Jugoslavije na čelu z našim
ljubljenim voditeljem tovaršem marša-
lom Titom!

Mladina ptujske gimnazije

Pričakujemo, da bo mladina ptujske
gimnazije in njeno vodstvo v resnici iz-
polnila obljube, ki jih je dala in s tem
dokazala, da se zaveda vloge srednješol-
ske mladine v naši socialistični stvarno-
nosti.

K. M.

73 DREVES SO PODRLI V DOPOLDNEVU

Dom učencev v gospodarstvu lesne
stroke v Ptuj je podrl v nedeljo do-
poldne 13. novembra t. l. 73 drevov
v gozdu zadrugne ekonomije v Rogoznici
za obnovo Lackove domačije. Mladinci
so tekmovali v počastitev 29. novembra.

VJEL JE 14,5 kg TEŽKEGA SULCA

Član Ribarske zadruge v Ptuj tov.
Hlupič Ivan iz Ptuj je dne 13. novem-
bra t. l. na trnek vlovil 14 in pol kg tež-
kega sulca v Dravi nad Ptujem.

Dopisuje v „Naše delo“

Otvoritev gledališke sezone SKUD-a „Jože Lacko“ v Ptuj

Dne 15. oktobra 1949 je bila otvorjena nova sezona ptujkega gledališča. Režiser tov. Dežman Polde si je zadal težko nalogo, ko si je izbral dramo M. Kranjca: »Pot do zločina«. Delo je bilo skrbno naštudirano in je bilo opaziti, da so se vsi igralci zelo potrudili. Ker se bomo k delu samemu še povrnili, podajam nekaj kritičnih pripomb o igralcih.

Prav gotovo najtežjo vlogo očeta Berdena je igral tov. Vičar Franc Vlogo je podal zelo prepričljivo in z notranjim doživljenjem, čeprav naslovna drama ne nudi igralcu prave dramske gradnje. Lik, ki ga je postavil Vičar, zasluži vso pohvalo. Sina Matijo je z veliko sigurnostjo odigral tov. Gunžer. Pri Gunžerju se vidi, da je rutiniran igralec, vendar večkrat zaide v nepotrební patos. Božičeva je igrala dekle Eno umerno, vendar večkrat premalo notranje doživeto. Njena mater Verono je igrala Dolinarjeva zelo prepričljivo in kaže, da bo s pridnim študijem dosegla še lepe uspehe. Delavca je podal tov. Dežman. Postavil je prepričljiv lik pravega proletarja. Njegovi igri moramo pripomniti, da je včasih premalo revolucionarna, posebno ko se bori z notranjimi čustvi do svoje ljubice. Matijevo ženo je igrala Bajgotova uglajeno, vendar notranja borba ni bila igrala izpeljana, čeprav bi njena smrt morala v dejanju postaviti močan dramski vrhunec. Meščansko dekle Rozo je igrala Trejakova, ki kaže lepe odrske uspehe, vendar je bila njena vloga na več mestih odigrana preveč teatralično. Težko nalogo je imel sodnik Leskovar, ki ga je podal Kostanjevec. Njegova vloga ni bila posrečeno izbrana, čeprav se je Kostanjevec potrudil. Režiser bi se moral prav pri sodniku nekoliko več potruditi, posebno je bilo opaziti, da mase ni obvladal. Sam službeni postopek na sodišču je bil zelo familijaren in seveda ni nikogar prepričal o tragičnem zaključku drame.

Režiser Dežman se je zelo potrudil. Zgradnja same drame pa mu ni nudila dovolj močnih režiserskih opor. Najslabše je bil prav gotovo postavljen konec prvega dejanja: niti igralci, še manj pa gledalci niso mogli doživeti zločina, ki se je odigral ob smrti Matijeve žene. Scena in maske so bile dobre. V naslednjem hočem podati nekaj kritičnih pripomb o delu samem. Ne mišlim, se spuščati v literarno ocenjevanje drame ker je to naloga literarnih kritikov.

Ptujsko gledališče ima svojo tradicijo. Na našem odru so nastopali vidni slovenski gledališki igralci in režiserji, ki so s svojim delom mnogo pripomogli k vzgoji razumevanja dramske umetnosti. Ni lahko nastopiti na ptujskem odru, da ne bi naši gledalci res kritično ocenjevali postavljena odrskega dela. Tu se bom dotaknil drame M. Kranjca »Pot do zločina« z vidika našega gledališkega občinstva. Uvodoma hočem povedati, da je v pretekli sezoni ptujsko gledališče imelo lepe uspehe s Cankarjevo dramo »Kralj na Betajnovi«, ki je dosegla 10 razprodanih repriz. Mnogi so dramo gledali, po dvakrat in še več. Ko gledamo dramo »Pot do zločina«, se nam nehoti vsiljuje misel, da je v drami Miška Kranjca zelo mnogo sličnosti pri obravnavanju podobnega problema, ki nam ga je ustvaril Ivan Cankar. Betajnova Miška Kranjc je prenešena v Prekmurje. Matija Berden je prevzel vlogo Kantiarja.

Tako pravi Kantor: Kdor je močan, hodi navzgor, bojazljivci in slabiči drsajo navzdol... — Kdor hoče kaj doseči, ne sme biti plaš in slab, ne obziren in ne usmiljen... — Kdor hoče naprej, mora naprej, če je treba preko trupel...

Matija Berden pa se vprašuje: Česa ne smem? Česa človek ne sme? Kdor je močan, kdor si upa, kdor zna molčati in nositi, sme vse...!

Prav tako je tudi sodniku v drami vse jasno: Kdo je morilec, vprašuje samo formalno, čeprav vsa vas dobro ve, kdo je krivec zločina. Isto je pri Kralju na Betajnovi. Tudi stara Verona pridruži v sobo, čeprav ni ničesar vedela: Kaj se dogaja, Evica? Nekdo je tako strašno zakričal, čeprav gledalec nima tega občutka. Pri Nini je psihološko utemeljeno, ko pride iz svoje spalnice: Zakričalo je, zakričalo... — Tisto noč je zakričal tvoj oče, ji odgovori Maki...

Miško Kranjc je naš vodilni pripovednik-realist. Z dramskim prvenem »Pot do zločina« pa je pokazal, da mu odski jezik ne teče in se ga naši gledalci težko privadijo. Drama sama pa je zgrajena v glavnem na pripovedovanju o nečem brez močnih dramskih zasledilajev.

Na skupščini OOLT je bil izvoljen nov odbor

V nedeljo, 13. t. m. se je v sindikalni dvorani železničarskega doma vršila ustanovna skupščina Okrajnega odbora Ljudske tehnike v Ptuj. Skupščino je otvoril sekretar okrajnega iniciativnega odbora tov. Skok Jože. Pozdravil je okrog 100 delegatov iz vseh organizacij Ljudske tehnike v ptujskem okraju, predstavnik množičnih organizacij ter predstavnik Obl. OLT tov. Jakiča in sekretarja Avto-moto zveze Slovenije tov. Mustafa.

Tov. Bergine Peter, sekretar OOO, je imel daljši in izčrpen referat o pomenu in nalogah Ljudske tehnike pri nas. Poudaril je njeno vlogo sedaj, ko gradimo socializem z lastnimi sredstvi. Naglasil je tudi, da organizacija LT ne sme zapasti v apolitičnost.

Med referatom je prinesla skupina pionirjev konferenci borbeno pozdrave in prosila vse navzoče, da jim pomagajo pri njihovem nadaljnjem delu v stanih mladih tehnikov. Tov. Krajnc se je pionirjem zahvalil in jim obljubil, da bodo stanice mladih tehnikov skrb slednjega člana LT.

Nato je podal tov. Skok Jože poročilo o delu organizacije do danes. V uvodu je prikazal razvoj organizacije LT. Do I. kongresa Ljudske tehnike je doseglo pomembnejši uspehi agilno avtomoto društvo v Ptuj. Po kongresu se je osnoval nov okrajni iniciativni odbor LT, ki je pričel resneje z delom. Ustanovljali so se klubi in društva LT. Posledno uspešen je bil »Teden tehnike«, ko je bilo ustanovljeno 8 klubov LT. Danes imamo v ptujskem okraju 12 klubov, 4 društva LT in 3 stanice mladih tehnikov. Delo v vseh teh pa še ni pravilno; krivda za to je predvsem na iniciativnem OOLT. Od 15 članov tega obkupa svoj teren le trije in so zato SMT, klubi in društva prepuščeni sami sebi. — Največje uspehe dosega avtomoto društvo v Ptuj, ki je eno najboljših v Sloveniji. Ima okoli 800 članov in je usposobilo že okoli 180 šoferjev za razna motorna vozila. Od teh jih je že čez 70% odšlo v industrijo. Letni plan so presegli že za 218%. Med klubi LT je najuspešnejši v tovarni Strnišče, ki ima 70 članov in delujeta dva krožka, agrotehnični in strojni. — Primer slabe dela pa je pomorsko-brodarsko društvo v Ptuj. Da ima le 25 članov, je

krivda vodstva, ki se je brigalo le za vožnje s kajakom po Dravi. Za to pogoje je sicer veliko zanimanje med mladino, kar kaže primer melioracijske šole, kjer se je javilo za to panogo okoli 30 mladincev. Vodstvo tudi ni mislilo, kaj bo delalo pozimi. Postavili so si dober plan, ki pa ga v osnovnih točkah niso izpolnili. Delujejo le tiste, ki imajo dovolj samoiniciative. Največ pionirjev so privabile SMT v Vidu in Cirkulanah. — Sekretar je omenil tudi to, da se v pogledu agitacije in propagande LT ni nič storilo. V bodoče je potrebno, da se agitacija LT poslužuje v glavnem tiska, transparentov, izložb, diapozitivov in drugega.

Po obeh referatih se je razvila izčrpana diskusija, v kateri so predstavniki raznih društev, klubov in množičnih organizacij govorili o svojih uspehih in problemih. Sekretar avto-moto društva v Ptuj je še enkrat orisal uspehe tega. Kljub temu, da razpolaga samo z enim vozilom, je bilo med vsemi organizacijami LT v ptujskem okraju najuspešnejše. Tudi na terenu so pokazali krožki lepo zanimanje, med njimi zlasti krožek v Bišu. Vsi diskutanti so poudarjali veliko pomanjkanje materiala. Na to sta jim odgovorila tovariša Mustafa in Mar, ki sta delala, da morajo imeti klubi in društva pri tem več iznajdlivosti. — Tov. Frank, ki je diskutiral o pomorsko-brodarskem društvu, je še enkrat opozoril na napake in v imenu odbora obljubil, da bodo te odpravljene. Tov. Brenčič Dita je povedala, da je bil pred kratkim ustanovljen na gimnaziji klub LT in ima že 110 članov. — Tov. Hožian je govoril o klubu LT v Ormožu. Priznal je, da množične organizacije niso poizdale dovolj zanimanja, da pa obstajajo v Ormožu vsi potrebni pogoji za delo, le volje je treba. — V imenu okrajnega pomorskega štaba je tov. Pavlovčič apeliral na vse, da nudijo svojo pomoč pri ustanavljanju stanic mladih tehnikov. Predstavniki mladinske organizacije je poudaril, da se mora vključiti v vrste LT čim več mladine. Tov. Pal je v imenu radioamaterjev ponovno opozoril na pomanjkanje materiala in potrebo po ustanavljanju radioamaterskih krožkov zlasti na vasi.

Po diskusiji so bila razdeljena priznanja najboljšim organizacijam in po-

sameznikom. 9 tovarišev je dobilo knjižne nagrade, 20 pa diplome. Predhodno zastavico za najboljši klub LT je prejel klub LT v tovarni Strnišče. Kot najboljšo društvo LT je prejelo prehodno zastavico avto-moto društvo v Ptuj. Zaradi samoiniciative je prejela prehodno zastavico stanica mladih tehnikov v Cirkulanah.

Tov. Mar Drago je nato predlagal skupščini, da sprejme sklepe o nadaljnjem delu Ljudske tehnike v ptujskem okraju. Sklepi obsegajo v glavnem naslednje:

OOLT mora učvrstiti organizacijo, se pravi, ustanovljati mora nove klube in društva LT in to predvsem na vasi in v kmetijsko-obdelovalnih združenjih ter jim dati pravilno linijo dela. Formirati je potrebno čim več krožkov LT; v tovarnah in šolah se morajo ustanoviti krožki, ki bodo prilagojeni delu, odnosno učnemu načrtu. Ponovno bo ustanovljena letalsko-modelarska grupa. Radioamaterji bodo dosegli plan do 29. novembra.

Fotoamaterji bodo povečali svoje članstvo. Brodarji bodo povečali svoje članstvo. Ustanovljene bodo stanice mladih tehnikov. Nudili jim bomo vso potrebno pomoč.

Agitacija bo obsegala vse oblike dela, kajti le tako bo mogla popularizirati Ljudsko tehniko in vsa pozornost bo posvečena čuvanju materiala oziroma imovine Ljudske tehnike.

Nato je bil izvoljen Okrajni odbor Ljudske tehnike in delegati za skupščino Obl. OLT. Za predsednika OOLT je bil izvoljen tov. Kolarič Miha.

Na koncu so delegati na predlog tov. Krajnc poslali resolucijo CK KPS v Ljubljano in pozdravno brzojavko oblastni partijski konferenci v Maribor, ki je istočasno zasedala.

Ustanovna skupščina OOLT je dala smernice za nadaljnje delo Ljudske tehnike v ptujskem okraju. Vsak član se mora zavedati važnosti ljudske tehnike pri izgradnji socializma in mora zato skrbeti, da se nene vrste čim bolj okrepijo, kajti le na ta način bo dosegla svoj smoter. K. M.

Uredba o odkupu ajde in prosa v gospodarskem letu 1949-50

Na podlagi 1. člena zakona o pooblastilu vlade LRS za izdajanje uredb na področju narodnega gospodarstva izdaja vlada Ljudske Republike Slovenije po predlogu ministra za državne nabave

UREDBO

o odkupu ajde in prosa v gospodarskem letu 1949/50

I. Splošne določbe

1. člen

Da se zagotovi preskrba delovnega ljudstva z ajdo in prosom, bo država v gospodarskem letu 1949/50 odkupovala ajdo in prosa po določbah te uredbe.

2. člen

Pridelovalci, ki imajo tržni presežek ajde in prosa, so dolžni prodati državi določene količine ajde in prosa po cenah, ki jih določi vlada LRS.

3. člen

S presežki ajde in prosa, ki ostanejo pridelovalcu po obvezni prodaji (prosti presežki), lahko pridelovalci prosto razpolagajo. Lahko jih prodajo državi tudi po vezanih cenah ob pogojih, ki so predpisani z uredbo o prodaji kmetijskih pridelkov, vezani s pravico do nakupa določenih industrijskih izdelkov po nižjih enotnih cenah

4. člen

Gospodarstva izpod dveh hektarov obdelovalne zemlje so oproščena obvezne prodaje ajde in prosa.

II. Planiranje odkupa

5. člen

Plan za odkup ajde in prosa določi za posamezne oblastne ljudske odbore in za glavno mesto Ljubljano minister za državne nabave v sporazumu z ministrom za kmetijstvo in predsednikom planske komisije LRS.

Oblastni izvršilni odbori razčlenijo plan za odkup ajde in prosa na okrajne (mestne) ljudske odbore, okrajni (mestni) izvršilni odbori pa na krajevne (rajske) ljudske odbore.

Mestni izvršilni odbor glavnega mesta Ljubljane razčleni plan za odkup ajde in prosa na rajonske in na krajevni ljudski odbor svojega območja

6. člen

Na podlagi plana za odkup ajde in prosa, ki ga prejme od okrajnega oziroma mestnega izvršilnega odbora, sestavi krajevni (rajski) izvršilni odbor ob dozorevanju ajde in prosa za vsako posamezno gospodarstvo predračun obvezne prodaje ajde in prosa, s katerim določi količino, ki jo mora posamezni

pridelovalec prodati državi. Ta predračun sestavi krajevni (rajski) izvršilni odbor na podlagi površin, zasejanih z ajdo in prosom ter na podlagi ugotovljenega hektarskega donosa.

Predračun obvezne prodaje pošlje krajevni (rajski) izvršilni odbor okrajnemu (mestnemu) izvršilnemu odboru. Okrajni (mestni) izvršilni odbor sestavi na podlagi pregledanih in popravljenih predlogov planov krajevnih (rajskih) ljudskih odborov skupno z izkazom obvezne prodaje kmetijskih obdelovalnih združenj in združenj ekonomij, pregled obvezne prodaje za svoje območje in ga pošlje oblastnemu ljudskemu odboru. Ta pregleda in po potrebi popravi izkaz obvezne prodaje okrajnih (mestnih) izvršilnih odborov, sestavi plan odkupa za svoje območje in ga pošlje ministrstvu za državne nabave zaradi sestave republiškega plana za odkup ajde in prosa. Minister za državne nabave LRS sestavi predlog republiškega plana za odkup ajde in prosa ter ga predloži vladi LRS v potrditev.

7. člen

Od vlade LRS potrjuje republiški plan za odkup ajde in prosa razdeli minister za državne nabave na posamezne oblastne ljudske odbore in na mestni ljudski odbor glavnega mesta Ljubljane. Oblastni izvršilni odbori razdelijo svoj plan odkupa na posamezne okrajne (mestne) ljudske odbore, okrajni (mestni) izvršilni odbori in izvršilni odbor glavnega mesta Ljubljane pa na krajevne (rajske) ljudske odbore, kmetijske obdelo-

valne zadruge in združne ekonomije svojega območja.

Ko prejmejo krajevni (mestni) in rajonski izvršilni odbori plan odkupa za svoje območje, izdajo na podlagi predračuna obvezne prodaje, upoštevaje morebitne popravke, vsakemu posameznemu pridelovalcu odločbo o obvezni prodaji.

Zoper odločbo o obvezni prodaji se pridelovalec lahko pritoži po krajevnem (rajskem) ljudskem odboru na okrajni (mestni) izvršilni odbor v treh dneh po prejemu odločbe. Ta mora odločiti o pritožbi v treh dneh in po krajevnem (rajskem) ljudskem odboru obvestiti o svoji odločbi pritožitelja, pooblaščenou skupno podjetje pa neposredno.

III. Kako se določi količina obvezne prodaje ajde in prosa za posamezne pridelovalce

8. člen

Za vsakega pridelovalca z dvema hektaroma in več obdelovalne zemlje, ki prideluje ajdo in prosa, ugotovi krajevni (rajski) izvršilni odbor skupni pridelok ajde in prosa, njegove lastne potrebe in tržni presežek.

Pri tem mora krajevni (rajski) izvršilni odbor upoštevati zlasti tele okoliščine: ekonomsko moč in strukturo gospodarstva, površine, ki so dejansko zasejane z ajdo in prosom, skupno površino obdelovalne zemlje in hektarski donos.

Hektarski donos ajde in prosa ocenijo ob dozorevanju komisije, ki jih postavlja krajevni (rajski) izvršilni odbori z odobritvijo okrajnega izvršilnega odbora.

Hektarske donose ki jih ugotovno krajevne komisije za ocenjevanje hektarskega donosa, mora predhodno potrditi okrajna komisija za ocenjevanje hektarskih donosov.

9. člen

Tržni presežek ugotovi krajevni (rajski) izvršilni odbor tako, da od ugotovljenega pridelka odšteje za lastne potrebe pridelovalca, in sicer:

a) za prehrano družinskih članov, ki žive s pridelovalcem stano v skupnem gospodinjstvu, od 20 do 30 kg ajde in od 15 do 20 kg prosa na enega člana. Do tega niso upravičeni tisti družinski člani, ki sprejemajo živilske nakaznice, in tisti odrasli, dela zmožni družinski člani, ki niso nujno potrebni za obdelovanje posestva;

b) za seme se pusti 90 kg ajde in 30 kg prosa na 1 ha.

Pri določanju količine za prehrano družinskih članov se morajo upoštevati krajevne razmere in količina ter vrsta drugih kmetijskih pridelkov, s katerimi gospodarstvo napolaga.

10. člen

Krajevni (rajski) izvršilni odbori določijo količino ajde in prosa, ki jo morajo od tržnih presežkov prodati posamezni pridelovalci, v tehle mejah:

Obdelov. zemlja	Obvezna prod. v %
nad 10 ha	70—90%
od 2—5 ha	30—50%
od 5—8 ha	40—60%
od 8—10 ha	50—70%

(Nadaljevanje na 4. strani)

M. Iljin

Priroda in ljudje

ČEMU REDIJO MUHE

NEKAJ BESED O SPAČKIH

Kaj imata skupnega muha in slon? Mnogo več, kakor bi sodili na prvi pogled.

Obema je skupno na primer to, da se ravnata podedovanju svojstev pri muhi in pri slonu po istih zakonih.

Osnovni zakoni dednosti veljajo tako za muho, kakor za slona, za konja, za grah, za pšenico in za človeka.

Če pa je tako, potem je za proučevanje teh zakonov za poskuse in opazovanja najprikladnejše bitje mušica drozofila.

Če hočete vzredit deset pokolenj konj, potrebuje trideset let.

Koliko pa je treba, da vzreliš trideset pokolenj mušic?

Vsega skupaj samo sto dni — nekaj nad tri mesece.

Če torej vzamemo za predmet opazovanja mušico drozofilo, lahko prav znatno pospešimo znanstveno delo. Namesto da bi brskali po starih rodovnikih, lahko z lastnimi očmi opazujemo številna pokolenja po vrsti.

V tem namenu redijo mušico drozofilo v znanstvenih laboratorijih, med drugimi tudi pri nas v Leningradu in Institutu za genetiko.

S križanjem in z izborom so ustvarili že na tisoče mušjih pasem, na tisoče pasem čistočrtnih, rasnih muh.

Učenjaki najskrbneje proučujejo pravila, po katerih se ravnata podobnost med sorodniki v mušjih rodbinah.

Pri tem proučevanju so dognali mnogo zanimivega.

V osemnajstem stoletju se je primerilo, da se je v čredi nekega ameriškega farmerja nenadoma rodilo jagnje s kratkimi nožicami. Takih kratkih nog pa niso imeli niti njegov oče niti njegova mati niti kateri od njegovih bližnjih in daljnjih sorodnikov.

Koštrunček ni mogel preskočiti niti prav nizke ograje. Po koštrunskih pojmih je bilo to gotovo zelo velika napaka, da, pohabljeno. Farmerji pa so bili tega spačka veseli, kajti tak koštrunček ne bo ušel daleč od črede. »Pohabljen« oven je postal začetnik nove pasme kratkonogih ovc, ankonske pasme.

Kaj se je bilo to zgodilo? Priroda je ustvarila izjemo. Ljudje so izkoristilo to izjemo v svoj prid.

Takih primerov ljudje dosedaj niso pogosto opazili. Ko pa so začeli proučevati mušico drozofilo, so videli, da se v mušičjih rodbinah venomer ponavljajo spački, ki niso podobni nobenemu izmed prednikov. Nastopajo vedno nova svojstva, ki se včasih podedujejo dalje.

Pri muhi s temnočrtnimi očmi so se na primer nenadoma pojavili otroci spački z belimi očmi. Iz teh spačkov se je razvila nova rasa belookih muh.

Pogovor pravi: ni rodbine brez spačka. A v nobeni rodbini se ne ponavljajo spački tako pogosto, kakor v rodbini mušice drozofile.

A tudi to je lahko razumljivo: saj je njena rodbina tako velika! Če se vsakih dvajset dni prikažejo na beli dan tisoč otrok in milijoni vnukov, ni čuda, da je med njimi včasih nekaj spačkov.

Prav pogosto se zgodi, da muha spaček ni sposobna za življenje in da pogine.

Dogaja pa se tudi, da spaček odraste in postane začetnik cele pasme spačkov. Tako spopolnjuje priroda svoje zaloge oblik in svojstev.

Od časa do časa se pojavijo pri živalih in pri rastlinah spački. Če je pohabljenost, novo svojstvo za spačka koristno — na primer dolgi čenaki ali zaščitna barva telesa ali ostrí trni na steblih — se spački laže prebijajo skozi življenje.

Kdo ve, morda izhaja vsaka vrsta od kakega spačka.

Najpogostejše se pokaže, da je pohabljenost škodljiva in spački poginejo. Tako pač gre v prirodi: zdaj vlada pravilo, zdaj zavladá izjema. Dednost in spremenljivost delujeta družno.

Ali se ne bi mogli kako vmešati v to zadevo in prisiliti prirodo, da bi nam bolj pogosto prinašala nova dedna svojstva?

Med novimi svojstvi so lahko tudi taka, ki so nam koristna.

Nenadoma bi se na primer pojavil gigantski konj, ki bi bil dvakrat močnejši od navadnega konja ali gigantska krava, ki bi nam dajala dnevno 40 litrov mleka.

PREOBRAZBA ŽIVE CELICE

Ameriški učenjak Möller, ki dela sedaj pri nas v Institutu za genetiko, je poskusil obsevat mušico drozofilo z Röntgenovimi žarki. Pokazalo se je, da se pod vplivom teh žarkov pojavljajo nova svojstva stokrat pogostejše.

Učenjaki so se lotili dela in na najrazličnejše načine sestavljajo nova in stara svojstva, ustvarjajo vedno nova mušje pasme.

Naučili so se spreminjati na vse mogoče načine barvo oči, obliko telesa, dolžino kril in celo življenjsko dobo.

Ustvarili so pasmo, ki živi trideset dni namesto šestdeset. Ustvarili so gigantsko muho, ki je dvakrat večja od navadne.

Naučili so se odločati, koliko sinov in koliko hčer naj se rodi v mušji družini. Kakor po naročilu je dobila neka družina tri sto sinov in nobene hčere, druga pa narobe same hčere in nobene sina. Vzredili so muho, ki leti v svetlobi, in muho, ki ji ni mar svetlobe.

Skratka, naučili so se voditi nastajanje in podedovanje svojstev, naučili so se delati vedno nove oblike — ne iz gline, ampak iz živega gradiva.

Poglaviti rezultat tega proučevanja pa je bil, da so nam ti in mnogi drugi poskusi pomagali bolje poznati se v zakoni dednosti in spremenljivosti svojstva.

V vsaki celici je nekaj drobčevcev — hromozomov. V hromozomih leži verižica zrn — »genov«. Od teh genov zavisijo svojstva, ki se podedujejo.

Mušica drozofila ima na primer osem hromozomov. Celica, da je v teh hromozomih okoli štiri tisoč genov. Kakršna gene dobi mušica, takšne pasme je. Imamo gen rdečih oči in gen belih oči, gen črne telesa in gen rumenega telesa, gen zapognjenih kril, gen dlakosti, gen brezčnosti, gen brezkrilnosti itd.

Učenjakom se je celo posrečilo narisati zemljevid, na katerih lahko vidimo, kje se nahaja ta ali oni gen v hromozomih.

Če ima mušica gen kratkih kril, bo imela kratka krila. Če ima gen sivga telesa, bo imela sivo telo.

Vsaka mušica dobi polovico genov od matere, polovico pa od očeta.

Če dobi od očeta in od matere po en gen dolgih kril, bo gotovo imela dolga krila.

Kaj pa, če dobi od očeta gen dolgih kril, od matere pa gen kratkih kril?

Tedaj zavisi vse od tega, kateri gen prevlada.

Če prevlada gen dolgih kril, se bo rodila mušica z dolgimi krili — ne bo se vrgla po materi, marveč po očetu.

Tako se podedujejo svojstva od pokolenja na pokolenje.

Kako pa nastajajo nova svojstva? Nastajajo tedaj, ko se izvrši v jemi in hromozomih kaka sprememba.

Učenjaki skušajo z vsemi močnimi sredstvi vplivati na hromozome in gene, da bi jih spremenili in dobili nove osilke.

Vplivajo nanje z Röntgenovimi žarki, z radijem, s kemičnimi snovmi, z električnim tokom, včasih tudi kar z nožem.

Sovjetska učenjaka Karpečenko in Ščavinska sta vzela mlad kapus in izvršila na njem kirurško operacijo: odrezala sta vršiček stebela. Na porezanem mestu so pognale mladice. Nekateri teh mladik so dale novo vrsto zelja — gigantsko zelje, ki je dvakrat ali trikrat večje od navadnega.

Ko so si ogledali celice gigantskega zelja pod drobnogledom, so videli, da se je v njih podvojilo število hromozomov. Na prav tak način so dobili za gig

Prosim, naj ostane med nami...

Raznih ukinitvev in začetkov se ljudje veselijo, težko pa je najti človeka, ki bi se veselil ukinitve popoldnevnega vlaka na progi Pragersko—Središče.

Za delavce in nameščence ter dijake iz krajev med Središčem in Strniščem pomeni ukinitve tega vlaka začetek komplicirane življenja. Od 24 ur porabijo v obe smeri 2 in pol ura za potovanje, 8 ur za delo, 7 ur za čakanje na vlak, če ni zamude, pa 6 in pol ur za počitek in družinsko življenje.

Prizadeti so prepričani, da bi 6-urni počitek prej zadoščal kompoziciji popoldnevnega vlaka kakor pa večernim potnikom.

Uslužbenci MLO Ormož so zgledni čuvanje obdelovalne imovine. Medsebojno celo tekmujejo, kdo jo bo dalje časa čuval.

Njihovo pozornost najbolj občuti ormoški obdelovalski radio aparat, ki ga odnašajo po vrsti domov, da ne bi ostal v prostem času v pisarni nezavarovan.

Mestna gostinska podjetja v Ptuj bodo v kratkem otvorila kavarno »Moskva«.

Nova kavarna bo privlačna za ptujske in dole goste, če bo njeno osobe prijaznejše, kot so danes v Moskvi navajeni biti prijazni napram ljudem iz Jugoslavije.

Soferi avtobusov imajo večkrat težave, ker potniki tiščijo v avtobus, četudi je že poln.

Najmirnejše potnike je imel pred kratkim geodetski avtobus iz Ormoža. Z njive je prevažal repo za Potočnikove (gostilna Horvat). Te je res lahko naložil, kolikor so zdržale vzmeti, brez ozira na sedeže in stojišča.

SKUD »Jože Lacko« v Ptuj namerava odpraviti stojišča za gledališke predstave, kar predstavlja veliko obzirnost napram občudovalcem odrske umetnosti.

Enako obzirnost bi pozdravili tudi potniki, ki morajo v čakalnici na ptujski železniški postaji več ur stoje čakati na prihod vlakov.

Če bi vlaki tako poredkoma vozili, kot se vršijo v Ptuj gledališke predstave, pomankanja sedežev v čakalnici nikdo ne bi opazil.

Predlagam, da razširite rubriko za združeno kmetijstvo »Teorija v združni praksi« tudi za združeno gostinstvo.

V okraju imamo nekatere združne gostilne, v katerih starejši in mlajši gostilničarji, ki so se vedno držali teorije o mešanju vina z vodo, o posebnem dobičku in o izogibanju davkov. Na pijači čutimo, da se jim zdi ta teorija prikladna tudi za združne gostilne.

Predlagana rubrika bo sigurno dosegla, da se gostje teh združnih gostiln ne bodo več zadovoljili s tem, da bi bili na gostilnah združni napisi, v gostilnah pa gostilničarska privatna praksa.

Delitev 20.000 kg krompirja za prehrano v Ormožu je končala še preden so dobili krompir nekateri učitelji. Pri delitvi so bile vzete pri poedin- cih v poštev vse okolnosti.

Škoda, da se tudi učitelji v Ormožu ne ukvarjajo z rejo prašičev, sicer bi jim Havlas Mirko pojasnil, kako se je mogoče izogniti čakanju na krompir.

(Nadaljevanje s 3. strani)

IV. Določanje obvezne prodaje ajde in prosa kmetijskim obdelovalnim za-
drugam in združnim ekonomijam

11. člen

Količino obvezne prodaje ajde in prosa za kmetijske obdelovalne zadruge in za združne ekonomije določijo okrajni (mestni) izvršilni odbori na podlagi navodila, ki ga izda minister za državne nabave v sporazumu z ministrom za kmetijstvo LRS.

V. Kazenske določbe

12. člen

Kolikor prekršitve te uredbe niso sodno kazniva dejanja, se kaznuje z denarno kaznijo do 50.000 dinarjev ali s poboljševalnim delom do 3 mesecev:

a) kdor brez utemeljenega razloga in namenoma ne izpolni obveznosti v določenem roku in količini;

b) kdor da netočne podatke, ki vplivajo na določitev obvezne prodaje;

c) kdor prikriva ajdo in prosa.

Poleg kazni iz prvega odstavka se lahko izreče odvzem tiste količine ajde

in prosa, glede katere je bil storjen prekršek.

Kazni izrekajo okrajni (mestni) izvršilni odbori.

13. člen

Z denarno kaznijo do 10.000 dinarjev se kaznujejo uradne osebe:

a) če zaradi nemarnega in birokratskega poslovanja ne ukrepanja potrebne- ga, da se predpis obvezne prodaje izvrši pravilno in pravočasno;

b) če ne pošljejo poročil pravočasno in če ne pošljejo pravih poročil;

c) če ne vodijo na predpisan način evidence o obveznih prodajah ter o odkupljenih in oddanih količinah ajde in prosa.

Če se razpolagajo z odkupljenimi količinami ajde in prosa v nasprotju z ob-
stoječimi predpisi in proti izdanim di-
spozicijam.

Kazni izrekajo izvršilni odbori oblast-
nih ljudskih odborov.

VI. Končne določbe

14. člen

Natančnejše predpise za izvajanje te uredbe izda po potrebi minister za

Fizkultura

Dobro pripravljene letne skupščine telovadnih društev so pogoj nadaljnjega uspešne gadel

V tekočem in prihodnjem mesecu bo-
do vse osnovne fizikulture organizacije
— telovadna društva, aktivni, vodni, razna
športna društva in sekcije ter klubi —
izvedla letne skupščine. Iste morajo biti
najvažnejši dogodek v nadaljnjem raz-
voju in krepitvi fizikulture organizacije.
Za njihovo čim boljše izvedbo je treba
vložiti ves napor, ker letne skupščine
ne smejo izpasti kot zgolj formalnost
kjer bi s frazami skušali obiti vse na-
pake in nedostatke v preteklosti.

Da bi torej letne skupščine bile izve-
dene tako kot je treba in da bi društva
na njih lahko postavila svoje konkretne
naloge, je potrebno ugotoviti bistvene
napake, pa tudi izkušnje, ki so jih dru-
štva dobila v dosedanjem delovanju.

Telovadna društva svojih nalog do se-
daj niso izvrševala. Vadenih ur splošne
telesne vzgoje prav za prav ni bilo.
Društva, ki so imela prostore, so v
preteklem letu sicer imela vadbene ure
ki pa so se razvijale v popolnoma na-
pačni smeri. Sestojale so se v glavnem
predvsem v višjih oddelkih iz izključno
oročne telovadbe. Vodstva društev pa
so na drugi strani izpadla tako kot ne-
kaki odbori, katerih naloga je, da par-
krat v letu organizirajo množične prire-
ditve, štafete akademije, kroso itd. Če
pa pogledamo na neodgovornost telovad-
nih društev do izvedbe letošnjega jesen-
skega kroso, pa vidimo, da se še tega
niso držali.

Druga, skoraj hušča napaka, pa je ta,
da telovadna društva niso obračala prav
nobene pozornosti na masovnost, ki je
v današnji fizikulturi osnova vsemu na-
predku. Poglejmo konkreten primer TD
Ptuja. V njegovih vrstah so aktivno so-
delovali skoraj samo srednjeolci. V
vrstah raznih športnih sekcij, ki jih je
to društvo obsegalo, smo videli le ozek
krog gimnazijcev, ki so vsakega novin-
ca—začetnika prav po strani gledali. Re-
kviziti so seveda prišli v roke istih.
Spominimo se samo, kakšen hrup je po-
vzročilo to, da je sekretar OTO posodil
dve žogici za tenis, ki sta ležali v pre-
dalu, v uporabo nekemu tovarišu, ki je
hotel igrati tenis. Kakšna »krivica« je
bila s tem storjena, da tudi ti dve nista
prišli tja, kamor ostale. In o tej »krivi-
ci« se je nato govorilo še na mnogih se-
žanjih TD Ptuja. Vodstvo društva tudi ni
razpravljalo o tem, kako se bodo napol-
nile telovadnice, ampak je raje govo-
rilo o tem, komu se bodo delile smu-
čarski čevlji, copate in podobno. Pre-
malo pozornosti se je posvečalo pove-
zavi z množičnimi organizacijami. Veli-
ko pa je krivde tudi na poverjenikih za
fizikulturo pri množičnih organizacijah,
oziroma na organizacijah samih, ki te-
lesni vzgoji niso posvetile potrebne po-
zornosti. Ogledalo temu more biti zonet
letošnji jesenski kros — znano je, da ga
ni izvedla še niti ena sindikalna podru-
nica, mladinski aktiv na le eden.

Omazili je bilo tudi to, da telovadna
društva niso vodila borbe za moralno
politično vzgojo svojih članov, poleg fi-
zične vzgoje. Telovadna društva v na-
šem okraju, za primer lahko vzamemo
zemet TD Ptuja, so zanjadla v nekako an-
tičnost v svojem delovanju. Vedeti mor-
amo, da je delo, tudi telovadnih dru-
štev, treba povezati z borbo naše Pa-
r-
državne nabave v sporazumu z mini-
strom za kmetijstvo LRS.

15. člen

Ta uredba velja od dneva objave v
»Uradnem listu LRS«.

St. S—zak 657

Ljubljana dne 5. oktobra 1949.

Predsednik vlade LRS:

Milica Marinko l. r.

Minister za državne nabave LRS:

Milan Škerlavaj l. r.

Minister za kmetijstvo LRS:

Ing. Jože Levstik l. r.

tije, z borbo za socializem in z borbo
našega ljudstva proti lažem in klevetam.
Iz vseh omenjenih pomanjklivosti iz-
hajajo konkretne naloge, s katerih izved-
bo je napake možno odstraniti. Zraven
teh pa je še ena zelo važna naloga: vsa
pozornost je treba posvetiti vključeva-
nju pionirjev v društva. Ustvariti je po-
trebno nenehno povezavo fizikulture
vodstev s pionirskimi štabi. Z vključeva-
vanjem pionirjev v fizikulturo organi-
zacijo bo ta dobila trdne temelje.

Iz vsega tega je razvidno kaj mora
obsegati letna skupščina in sicer:

a) poročilo in analizo dosedanjega
dela,

b) referat o nalogah in o planu dela
v letu 1950.

Da bo analiza dosedanjega dela res
obširna in koristna, mora pri njej sode-
lovati čim večje število članov. Prav
tako morajo biti tudi referati sestavljeni
vestno in izčrpno.

Na letnih skupščinah mora biti prika-
zana resnična slika društva brez fra-
zarjenja in samokritično. Letne skupščine
naj bodo torej preokretnica dela tam,
kjer so prevladovala pomanjklivosti in
nov vzpon za tista društva, ki so tudi
dosedaj izpolnjevala svoje naloge. Pri-
prave na letne skupščine naj potekaio v
znamenju parole: fizikulturo — ljudstvu!

K M

DRAVA (Ptuj) : BRATSTVO (Hrastnik)
2 : 4

V okvirju kvalifikacijskih tekem za
vstop v prvo Slovensko ligo, se je v ne-
deljo, dne 13. novembra odigrala povrat-
na nogometna tekma med SD Dravo in
Bratstvom v Hrastniku.

Obe moštvi sta polagalni na to revanžno
srečanje veliko pozornost, ker se je pr-
votna tekma v Ptuj končala z neodlo-
čenim rezultatom. To je prišlo do izraza
tako po začetnem udarcu, ki so ga iz-
vedli domačini kateri so v prvi mi-
nutah močno napadali. Vendar so končali
njihovi prodori brezuspešno. Napad Dra-
ve se je po začetni negotovosti dobro
zbral in dosegel prvi gol v 8. minuti po
srednjem napadalcu Berliču. Po tem zgo-
ditku so Hrastničani še poostri svoje
napade in dosegli izenačenje po odlični
in hitri akciji po desnem krilu. V 21. mi-
nuti drugega polčasa je iz prostega strela
od 20 metrov povedel srednji krilec Les-
jak svoje moštvo v vodstvo. Tako se je
prvi polčas končal s stanjem 2:1 v korist
Ptujčanov.

V drugi polovici srečanja so domačini
z ostro in deloma grobo igro poskušali
pod vsako ceno doseči izenačenje, kar
se jim je tudi posrečilo v 15. minuti. S
tem trenutkom se je igra domačinov pod
silno moralno podporo domačih gledal-
cev silno poostрила. Ob odličnem vr-
tarju in požrtvovalni obrambi Drave so
se napadi domačinov izaljavili. V tem
tem delu igre je bil napad Drave pre-
malo odločen, ker ni bil v stanju izko-
ristiti ugodne žoge, ki mu jih je ser-
viral obramba in krilska vrsta. Enajst-
metrovko, katero so izvedli domačini, je
vratar Drave v krasnem slogu ubranil in
tako onemogočil spremembo rezultata.
V 25. minuti je bil levi krilec Drave v
lepi solo akciji na izredno surov način
fauliran od nasprotnikovega branilca, na-
kar je slednji izgubil razsodnost in vrnil
na isti način nasprotnikovega igralca.
Sodnik, ki je v drugem polčasu zaradi
izredne razgibanosti domačih gledalcev
in grožnji posameznikov zapadel v iz-
razito neobjektivnost, je izključil levega
krilca Drave, medtem ko dejanski po-
vzročitelj ni prejel niti opomina. V na-
daljnjem napadu domačinov je uspelo
vratarju Drave presteči nevarno in ostro
streljano žogo, vendar ga je igralec
Bratstva brez razloga in očitno poškodo-
val. Tudi proti temu nešportnemu in su-
rovemu aktu sodnik ni energično ukre-
pal, ter povzročitelja niti ni opomnil. V
zadnjih 15 minutah so domačini proti
oslabljenemu moštvu in poškodovanemu

vratarju, kakor tudi slabemu sodniko-
vemu obvladanju igre dosegli še dva
zgodbika. Tako se je to srečanje končalo
z rezultatom 4:2 v korist Bratstva.

Tekma v Hrastniku bi na vsakega ne-
pristanskega opazovalca zelo neugodno
vplivala z ozirom na surovo igro posame-
znih igralcev in nešportno vedenje
domačih gledalcev. Pod vtisom teh dej-
stev so dirigirani sodniki tudi nujno pri-
morani hoteli ali nehoti voditi igro v ško-
do gostujočega moštva. Takšni pojavi so
zelo nezdruzi in v kvarno vplivajo na so-
cialistični razvoj našega fizikulturenega iz-
življanja. Zapuščajo slab vtis v prizade-
tem moštvo, kakor tudi pri solidnih gle-
dalcih, ki si želijo športnega užitka, ne
pa brezsmiselne surove igre. To je bilo
ugotoviti pri gotovem delu gledalcev v
Hrastniku, ki poteka in izda tekme niso
odobravljeni. Za podobna srečanja je že-
leti, da se dirigirajo od GOFZ sodniki
z več avtoritete, odnosno, da se takšna
srečanja odigravajo na nevtralnih igri-
ščih.

G. O.

Pred šolskimi otroci se ne moremo opravičevati

V Cirkulane odhajajo v šolo iz vseh
okoljskih hribov otroci vinogradnikov
in njihovih delavcev, včasih mokri, dru-
gič prezebljeni in ostajajo taki v šoli v ne-
zakurjenih prostorih po več ur. Ni čudno,
da nekateri kašljajo ali drugače bole-
hajo zaradi močnega prehlada.

Vse to bi izostalo če bi lastniki go-
zdov iz vsega šolskega okoliša za svoje
otroke in otroke svojih delavcev spra-
vili v šolo primerne količine drv. Upamo,
da lastniki gozdov v okolici Cirkulan ne
čakajo na to, da bi dali prvi dva kmetje
iz Paradiža, temveč bo dal drva vsakdo,
ki ima čut do otrok, ki si sami ne mo-
ro pomagati, zato pa pričakujejo, da
bodo imeli razumevanje zanje odrasli.

T.

DOPISI

Velika Nedelja, novembra 1949.

»Tudi mi se lahko postavimo,« pravijo
danes Velikonedeljanci. Niso pa mogli
tega reči pred kakim letom. Takrat je
bila Velika Nedelja, kar se tiče življen-
ja v organizacijah in napredka, najbrže
med zadnjimi. Obstojele je le dramsko
društvo, ki je tu in tam vpričilo kak-
šno igro.

Danes je pri Veliki Nedelji drugače.
Dokaz za to je fizikulturno društvo.
Nekaj mladincev in mladink so poslali
na tečaj. Z znanjem, ki so si ga mladinci
in mladinke pridobili na tečaju, so šli
na delo ter naučili sovostnike precej le-
pih vaj, s katerimi bodo najbrže v do-
glednem času nastopili.

Ustanovili so tudi godbeni orkester.
Ta je imel v začetku precej težav po-
sebnost zaradi nabave godbenih instrumen-
tov. Toda mladinci so premagali vse
težave. Do sedaj so se že naučili neka-
komadov ter Velikonedeljanci upamo,
da se nam bodo v kratkem predstavili z
uspešnim nastopom.

Organizacija OF in LMS sta v zadnjem
času tudi oživeli, kar je zasloga dobrega
vodstva. Večkrat imata sestanke, na
katerih razpravljajo o vseh mogočih
perehjih vprašanjih.

Tako večina ljudstva v Veliki Nedelji
sledí razvoju drugih krajev naše domo-
vine. Majšnja pa, sicer mala, pa ne
sledi tej poti, temveč gleda nazaj. Tem
ljudem je treba povedati da je nova
Jugoslavija nepremagljiva, ker je njena
pot jasno začrtana, velika večina nje-
nega ljudstva pa trdno odločena zgra-
diti socializem — svoje boljše življenje,
če je to mogoče prav ali ne.

M. M.

MESTNI KINO PTUJ predvaja sledeče
filme:

Od 18. do 21. nov.: »Delo Artamonovih«
— sovjetski film.

Od 22. do 28. nov.: »Tarzanov zaklad«
— ameriški film.

Od 29. nov. do 1. dec.: »Sodišče časti«
— sovjetski film.

Od 2. do 5. dec.: »Državljan Kane«
— ameriški film.

Od 6. do 8. dec.: »Silva« — sovjetski
film.

TEORIJA V ZADRUŽNI PRAKSI

Pri žveplanju sodov in vina je treba biti previden

Dipl. ing. Zorec Egon

V vinarstvu se včasih ob spravljaniu
in hranjenju vinskega pridelka dogodi,
da dobi vino duh in okus po žveplu.
Takšno vino je manj vredno ter se s
tem dogaja gospodarska škoda. Zato je
treba spoznati vzrok te napake vina ter
znati razlikovati duh po žveplu od dvo-
kisa (žveplu kislini), to je plinu, ki se
razvija iz gorečega žvepla in po njem
nastale spojine od duha po žveplu od
vodka, ki spominja na duh gnilih jajc
ali drugih gnijočih beljakovin.

Duh po žveplenem dvokisu dobi vino
le tedaj, če smo vino, oziroma sode, v
katere smo vino pretočili, premočno
žveplali. Žveplov dvokis daje vinu oster,
trd, surov okus in duh, ki spominja na
duh gorečega žvepla. Močno, sveže
žveplano vino, zavžito v večji meri po-
vzroča glavobol ali celo bruhanje in je
torej zdravju škodljivo. Nevešč človek
dobi vtis, da je vino pokvarjeno ali celo
ponarejeno. Kljub temu pa je jasno, da
je uporaba žvepla v vinarstvu in kletar-
stvu neobhodna, treba se je le varovati
nesmiselnega in nepotrebnega žveplanja.

Razlikujemo zmerno, srednje in močno
žveplanje vina. Navadno izvršujemo le
prvo in drugo, tretje pa je izjemoma, če
vino zbolí. Zmerno zažveplamo vino te-
daj, če zažgemo eno tanko azbestno

trščico žvepla (4 do 5 gr težko) na 3 hl
vina, oziroma eno debelo (20 do 30 gr
težko) na 10 do 12 hl vina. Srednje
žveplamo, če porabimo eno tanko deščico
žvepla na 2 hl, oziroma eno debelo na
7 do 8 hl, močno pa, če zažgemo tanko
na 1 hl, debelo pa na 5 hl vina. Pripo-
ročljivo je vedno uporabljati tanke de-
ščice žvepla, ker te popolnoma zgorejo
in pri gorenju razvijajo res samo žve-
plov dvokis, ne pa tudi drugih žveplo-
vih spojin.

Za žveplanje obolenih, zlasti rjavčih
vin, rabimo mesto žvepla lahko tudi
kalcijev bisulfid. Vsako žveplano vino
mora nekaj časa ostati v miru. Pri tem
velja pravilo: čim bolj je vino žveplano,
tem dalj časa mora ostati na miru, da
izgine iz njega duh po žveplu od dvo-
kisa, oziroma da se žveplov dvokis
spremeni v drugo neškodljivo obliko. V
starej in močnem vinu se to dogaja
hitreje, kakor mladem in šibkem. Če
smo vino preveč zažveplali, je potrebno,
da preveliko količino žveplove kisline
spravimo iz njega. To opravimo z več-
kratnim pretakanjem in zračenjem vina,
to se pravi, da pustimo vino preteči v
tankih curkih. Pri tem nam dobro služi
pocinjen škropilnik, kakor ga rabimo
pri vrtnih škropilnicah, ki ga pritrdimo

na pipo. Podoben učinek dosežemo, če
vino v večji posodi dobro premešamo
z oguljeno brezovo metlico.

Druga, zaradi uporabe žvepla v kletar-
stvu nastala napaka vina je v tem,
da ima vino neprijeten, surov okus po
žveplu starini. Ta okus dobi vino vsled
ponovnega močnega žveplanja, največ-
krat ga dobi od močno in dalje časa
žveplanih praznih sodov. Sode žveplamo
v svrhu ohranitve pred plesnijo. Žveplov
dvokis se tekom časa ob vplivu zraka in
vlage spreminja v žvepleno kislinu,
ta pa se s kalijem vinskega kamna spoji
v kalijev sulfat, ki daje vinu neprijeten
okus po žveplu starini. Da vse to pre-
prečimo, je treba vinske sode pred zo-
petno uporabo za vino dobro izprati. Če
sod dalje časa ni bil uporabljen (nad
šest mesecev) pa medtem večkrat žve-
plan, je treba, žveplovo kislinu iz njega
izlužiti. V to svrhu ga napolnimo z vo-
do, v katero smo dali nekaj sode. Vodo
pustimo v sodu 8 do 14 dni. Če pa sod
ni bil rabljen leto ali več dni, ga je treba
zakuhati, kar storimo z vrelim sodnim
lugom (1 do 2 kg sode na 100 litrov
vode) ter ga potem umijemo še z krtačo
ali verigo. Okus po žveplu starini je
iz vina težko spraviti. Najbolje je, če
vino s takim okusom režemo z mladim
rezkim vinom.

Duh po žveplenem vodiku je še bolj
neprijeten kakor duh žveplovega dvo-
kisa, povzroča pa tudi glavobol in bru-
hanje. Žveplov vodik se razvije v vinu
le takrat, če mošt ali vino kipi v posodi,
kjer se nahaja nekaj žvepla. Pri kisenju
odtegujejo kvasne glivice, ki spremi-

najo sladkor v alkohol in v ogljikovo
kislinu CO₂ vodo, ki se nahaja v moštu
ali vinu. Ker pa je voda spojina kisika
in vodika, se vodik zaradi tega sprosti.
Če se ob tem v vinu ali moštu najde
kaj žvepla, se to z vodikom spoja in
nastaja žveplov vodik — plin, ki po svo-
jem duhu spominja na gnila jajca, v ka-
terih se tudi v resnici nahaja. Žveplo
pride lahko na razne načine v mošt ali
vino. Najčimprej se to dogodi, če smo
grozdje kratko pred trgatvijo žveplali
proti plesnibi. Če je vreme potem pred
trgatvijo bilo ves čas suho in dež žve-
plene moke ni iz grozdi izpral pride ta
v mošt in se pri kisenju na opisan na-
čin pretvaja v žveplov vodik. Enako
se dogodi, če mošt kipi v posodi, ki je
bila prazna in neprevidno žveplana (če
je od goreč trske žveplo kapljalo v sod
in tam ugasnilo). Če žveplamo sode
preden jih napolnimo z vinom in če pri
tem žveplo slabo gori, se deloma subli-
мира, to je, mesto da bi zgorelo samo
izhlapeva in se vseda na dno kot fin
prah. Tako nepopolno goreče žveplo
razvija pri gorenju bel dim. Navadno
gorijo na ta način debele žveplene trske
ter jih iz tega vidika ni dobro porab-
ljati.

Možno je, da tudi iz zemlje pride žve-
plo v mošt, posebno če trta raste na
zelo gnoljeni ali z žveplom bogati zem-
lji. Ker je žveplovodik zelo nestanovi-
ten, ga je mogoče spraviti iz vina. Če
opazimo, da mošt med kisenjem, ali po
kisenju dobiva duh po žveplu od vodiku,
ga moramo takoj po končanem burnem
vretju, ko so se drože v glavnem po-
glele, pretočiti, ker bi sicer vino čim

dalj bi ležalo na drožeh, tembolj smr-
delo. Pretakanje je treba zopet izvršiti
na opisani način, da se vino dobro pre-
zrači.

Na zraku se namreč žveplovodik s
pomočjo kisika, ki se v zraku spreminja
zopet v vodo, žveplo pa se sprosti
ter poleže na dno sode. To pogrešimo
še, če obenem vino še zažveplamo. Ko
se vino po kakšnih treh tednih očisti,
moramo vino na opisan način zopet pre-
točiti, seveda zopet v zažveplan sod.
Žveplena kislinu se v tem primeru spoji
z žveplovodikom ter da vodo ter prosto
žveplo, ki se v obliki finega prahu poleže
po dno.

Predno vino začne dokipevati, torej
spomlad, ga je treba vnovič pretočiti
ker bi se v nasprotnem slučaju lahko
zgodilo, da bi se že izločeno žveplo pri
dokipevanju zopet izpremenilo v žveplo-
vodik.

Bakreni lijak nam v vseh teh opravilih
dobro služi. Baker privlači žveplovod-
ik ter tvori iz njega in v vinu nahaja-
joče se vode žveplenokisl baker, t. j.
modro galico. Lijak se pri pretakanju
kmalu prevleče z modro galico, zato ga
je treba med pretakanjem